

NEVERBALNA KOMUNIKACIJA

Mentor:
dr Dragica Stanojlović

Studenti:
Valentina Kapec
Ivana Lazić
Dejan Popov

Pod **neverbalnom komunikacijom** podrazumevamo način na koji se jedinka bez upotrebe reči izražava i komunicira, a ujedno **neverbalna komunikacija** predstavlja univerzalni oblik ljudskog govora. Ona se razvija i menja pod uticajem kulture, grupne pripadnosti, socijalne situacije i profila ličnosti.

Smatra se da je **neverbalna komunikacija** prethodila verbalnoj. Da je jezik gestova stariji od jezika što ima uporište i u ponašanju i komunikaciji dece sa okolinom, posebno u fazi dok dete ne progovori.

VOKALNA EKSPRESIJA

Snažan aspekt neverbalne komunikacije predstavlja melodika (visina glasa), dinamika (jačina glasa), ritmika (ritmičnost signala), agogika (metrika, korišćenje pauza, uzdisanje, pevanje).

Zevanje, kašljanje, smejanje, plač, vrisak, uzdisanje, jauk – predstavljaju vrlo moćne poruke.

Ali i ćutanje može biti uspešna igra moći, a tišina može da stvori dramski obrt u dijalogu.

FACIJALNA EKSPRESIJA

Po mnogim istraživanjima, najvažniji aspekt neverbalnog ponašanja je izraz lica.

Proširene zenice su izraz opšteg stanja uzbuđenosti pojedinca.

Mig obrvama predstavlja pozdrav na daljinu.

Širenje očiju usled spuštanja obrva je način da ljudi ispolje dominaciju ili agresiju dok se podizanjem obrva ispoljava potčinjenost.

Pogled ispod obrva uz obaranje glave, gledanje odozgo, je gest potčinjavanja koji kada ga čine žene, muškarcima je vrlo dopadljiv, oči se čine većim, krupnijim, i njime se šalje poruka da je osoba koja ga upućuje traži zaštitu i sigurnost.

Pogled iskosa koristi se da bi se saopštilo interesovanje, nesigurnost ili neprijateljstvo.

Pojačano treptanje je nesvesan pokušaj nervnog sistema osobe koja pojačano trepće da ukloni nepoželjnu osobu iz vidokruga.

Nemiran pogled ili lutanje pogledom levo-desno predstavlja ispitivanje prostorije u kojoj se osoba nalazi, a nesvesno je traženje puta za beg.

Društveni pogled, odnosno, pogled prilikom društvenog susreta, usmeren je 90% vremena na trouglastu oblast lica smeštenu između očiju i usta.

Intimni pogled, sadrži pogled između lica i donjeg dela tela, radi ustanovljenja kog je pola osoba koju gledamo, a zatim da li je zainteresovana za kontakt.

Pogled u publiku je profesionalni pogled govornika na skupovima kome je cilj da zadrži pažnju slušalaca.

Osmeh stisnutih usana je osmeh koji upućuje poruku da osoba koja se osmehuje ima tajnu, mišljenje koje zadržava za sebe ili stav koji nam neće reći.

Iskrivljen osmeh pokazuje suprotne emocije na levoj i desnoj strani lica. To je osmeh sarkazma.

GESTOVNA EKSPRESIJA

Klimanje glavom u većini slučajeva koristi se da bi se označilo “da” i slaganje sa rečenim.

Podignuta glava s isturenom bradom signalizuje superiornost, neustrašivost i aroganciju.

Iskošena glava u stranu je signal potčinjavanja.

Pognuta glava, spuštена brada pokazuje da postoji negativan, procenjivački ili agresivan stav.

Sleganje ramenima, osoba koristi kada predoseća da je u opasnosti ili kazuje izvinjavanje.

Prekrštene ruke na grudima predstavljaju pokušaj stavljanja barijere između te osobe i nekog ili nečeg što joj se ne dopada.

Stiskanje nadlaktica šakama prekrštenih ruku govori o osobi koja daje podršku sama sebi.

Držanje ruku iza leđa je gest superiornosti, samopouzdanja i moći.

Podizanje palca je gest pokazivanja dominacije, samopouzdanja, a ponekad i agresije.

POSTULARNA EKSPRESIJA

Pet osnovnih položaja tela su: stojeći, sedeći, čučajući, klečeći i ležeći, i predstavljaju osnovne jedinice od kojih se kombinuju svi ostali položaji. Položaj tela zavisi od trenutne čovekove aktivnosti.

Stav mirno je stav, odnosno, držanje koje pokazuje neutralan stav, bez izrazite namere da ostane ili ode.

Raskorak ili pokazivanje prepona je stav u kome pokazivači čvrsto stoje na zemlji, dajući do znanja da nemaju nameru da odu.

Istureno stopalo , ovim stavom nagoveštava se želja osobe da želi da ode.

Prekrštene noge prilikom sedenja pokazuju zatvoren, potčinjavajući ili defanzivan stav.

Prepletene noge su gest koji isključivo koriste jedino žene, a on govori o stidljivim i povučenim ženama.

PROKSEMIČKA EKSPRESIJA

Izražavanje telesnih kontakata, najčešće se smatra kao najprimitivnija forma ljudske neverbalne komunikacije.

Rukovanje kao znak pozdrava ili poštovanja.

Dodirivanje sagovornika u predelu lakta slobodne ruke tokom rukovanja naglašava prisnost.

Grljenje i ljubljenje kao iskazivanje prisnog kontakta.

Glađenje brade je signal da slušalac prolazi kroz fazu donošenja odluke.

POSREDNO OTKRIVANJE LAŽI NA OSNOVU NEVERBALNE KOMUNIKACIJE

Prilikom posmatranja neverbalne komunikacije dece primećen je primarni gest koji ukazuje da dete ne govori istinu a želi da to prikrije. Taj pokret se može opisati kao **pokret rukom prema ustima da bi pokrilo usta**. Kod odraslih taj gest je kraći, brži ali za pažljivog posmatrača on može biti detektovan.

Među gestove koji mogu ukazivati na saopštenje laži je **dodirivanje nosa kažiprstom**. Prilikom izricanja laži dolazi do izlučivanja katekohamina, koji izaziva lagano oticanje tkiva u unutrašnjosti nosa, njegovog naduvavanja, poznatog kao “Pinokio efekat”.

Izbegavanje gledanja nečeg neprijatnog, pa time i izbegavanje izricanja istine kao posledicu ima **gest trljanja oka**. Skupa sa njim je skretanje pogleda u stranu, **češkanje vrata** prstom ili **povlačenje okovratnika**. Ovaj poslednji gest je fiziološki uslovljen, jer je moguće pojačano znojenje prilikom izricanja neistine.

KORIŠĆENA LITERATURA:

Konstantinović, S. : *Kultura govora i komunikacije*,
Visoka škola strukovnih studija za vaspitače, Vršac,
2007.